

Julistus Ruotsin ja Suomen välisestä yhteistyöstä

16. syyskuuta 2024

Photo Henrik Montgomery / TT

Government Offices of Sweden

Julkilausuma Suomen ja Ruotsin yhteistyöstä, 16. syyskuuta 2024.

Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan hallitusten yhteiskokous Tukholmassa 16. syyskuuta 2024

Jobdanto

Suomen ja Ruotsin hallitusten yhteiskokous järjestettiin Tukholmassa 16. syyskuuta ensimmäistä kertaa vuoden 2009 jälkeen.

Suomi ja Ruotsi ovat nivoutuneet yhteen maantieteellisesti, historiallisesti, taloudellisesti ja kulttuurillisesti. Meillä on yhteiset arvot, ja puolustamme voimakkaasti sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää. Teollisuutemme ja yrityksemme ovat vahvasti integroituneita, jota kuvastaa maidemme välinen valtava kauppavirta, joka kattaa laajan valikoiman tavaroita ja palveluita. Kokouksemme ilmentää maidemme, kansalaistemme ja hallitustemme läheistä suhdetta, joka on nyt tärkeämpi kuin koskaan aiemmin nykyaikana.

Edellisen vuonna 2009 Hämeenlinnassa Suomessa järjestetyn hallitustemme välisen kokouksen jälkeen olemme nähneet yhteiskuntiemme muuttuvan perustavanlaatuisesti ja lähialueemme turvallisuustilanteen lisääntyvän epävakauden. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan ja sen vuonna 2022 aloittama täysimittainen hyökkäys rikkovat räikeästi kansainvälistä oikeutta ja YK:n peruskirjaa. Se on aiheuttanut mittavaa kärsimystä Ukrainan kansalle ja uhkaa Euroopan ja koko maailman turvallisuutta. **Ukrainan** tukeminen sen puolustautuessa Venäjän raakaa ja laitonta hyökkäyssotaa vastaan on ensisijainen tavoitteemme. Tukemme tavoitteena on, että Ukraina voittaa sodan ja palauttaa alueellisen koskemattomuutensa.

Kaikki Pohjoismaat ja Baltian maat ovat nyt **Naton** jäseniä. Nato-liittolaisina Suomen ja Ruotsin turvallisuusyhteistyön edellytykset ovat vahvemmat kuin koskaan. Suorituskykymme tuottavat turvallisuutta ja vakautta alueellamme ja sen ulkopuolella. Suomi ja Ruotsi jatkavat tiivistä yhteistyötään liittolaisina koko liittokunnan turvallisuuden vahvistamiseksi.

Nykyinen geopoliittinen tilanne vaikuttaa kielteisesti maailmantalouteen. Tilanne on erityisen haastava pienille ja avoimille viennistä riippuvaisille maille. Ollakseen kasvun moottoreita Suomi ja Ruotsi keskittyvät rajat ylittävän liikkuvuuden ja integraation lisäämiseen ja yhteisten työmarkkinoidemme täysimääräiseen hyödyntämiseen. Asuminen, opiskelu, työskentely ja yritystoiminta tulisi olla helppoa rajojemme yli. Maidemme välisen yhteistyön syventäminen erityisesti Euroopan kilpailukyvyn parantamiseksi on keskeinen painopistealue.

Suomi ja Ruotsi ovat myös yhtä mieltä siitä, että kansainvälistä kehitysyhteistyötä ja OECD:n kehitysapukomiteaa (DAC) on uudistettava. Molempien maiden hallitukset tunnistavat tarpeen lisätä yksityisen sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä ja sen osallistumista kehitysyhteistyöhön kasvattaaksemme taloudellisia voimavaroja kestävänsä kehityksen ja talouskasvun tukemiseksi matalan tulotason ja keskitulotason maissa.

Pohjoismainen yhteistyö

Suomi ja Ruotsi ovat edelleen sitoutuneet **pohjoismaisen yhteistyön** tiivistämiseen, ja tuemme yhdessä pohjoismaista Visio 2030 -toimintasuunnitelmaa, jonka tavoitteena on tehdä Pohjolasta maailman kestävin ja integroitunein alue. Yhdessä muiden Pohjoismaiden ministerineuvoston jäsenten kanssa pyrimme kehittämään Pohjolasta turvallisen, puhtaan ja vapaan alueen keskittymällä erityisesti rajaesteiden vähentämiseen maiden välillä. Suomi ja Ruotsi ovat valmiita etsimään Pohjoismaiden ulkomaanedustustojen yhteisiä käytännön ratkaisuja ulkoasiainyhteistyön edistämiseksi.

Suomi ja Ruotsi ovat tänään päättäneet näyttää esimerkkiä ja ottaa konkreettisen askeleen maiden ja asukkaidemme välisen integraation edistämiseksi. Siksi olemme päättäneet, että asiantuntijamme aloittavat vuoropuhelun väestötietojen vaihtomenettelyjen kehittämiseksi. Vuoropuhelun tavoitteena on laatia vuoden 2025 aikana selvitys siitä, miten väestötietojen vaihtoa voitaisiin syventää ja laajentaa.

Molemmat maat tunnistavat tarpeen lisätä kahdenvälistä yhteistyötä kaikkien Pohjoismaiden kanssa **liikenteen** ja **energian** aloilla. Maiden välistä itä-länsisuuntaista infrastruktuuria on kehitettävä sekä siviili- että sotilastarkoituksiin luodaksemme pitkällä aikavälillä kuljetusreittejä Norjasta Ruotsin kautta Suomeen.

Suomi ja Ruotsi tekevät yhteistyötä ohjatakseen Pohjoismaiden investointipankin (NIB) ja Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiön (Nefco) sijoitustoimintaa strategisten investointien ja hankkeiden rahoittamiseen kilpailukyvyyn ja puhtaan siirtymän edistämiseksi.

Suomen ja Ruotsin valtioiden kahdenvälisen yhteistyön tiivistäminen raja-alueilla, pohjoisilla alueilla ja arktisella alueella

Suomen ja Ruotsin välistä raja-alueita, pohjoisia alueita ja arktista aluetta koskevaa yhteistyötä voidaan konkreettisesti tiivistää ja konkreettiset yhteistyön tiivistämisen keinot voivat olla seuraavanlaisia:

- Koordinoidaan pohjoismainen strategia rajat ylittävien yhteyksien pitkäjänteiseksi kehittämiseksi huomioiden eri maiden strategiset liikennesuunnitelmat ja hyödynnetään nykyisiä rajat ylittäviä liikennejärjestelmiä kuljetusten tehostamiseksi koko Pohjois-Euroopassa.
- Suomi ja Ruotsi tekevät tiivistä yhteistyötä itä-länsisuuntaisten maakuljetusyhteyksien parantamiseksi ja toimivan logistiikan varmistamiseksi alueellamme niin siviili- kuin sotilasliikkuvuuden näkökulmasta. Erityistä huomiota kiinnitetään rajat ylittäviin yhteyksiin Narvikissa ja Suomen ja Ruotsin välillä. Lisäksi Suomi ja Ruotsi tekevät yhteistyötä varmistaakseen, että käytettävissä olevaa EU-rahoitusta ohjataan jatkossa yhteisiin strategisesti tärkeisiin kohteisiin.

- Edistetään toimivia lentoyhteyksiä Suomen, Ruotsin ja Norjan kaupunkien välillä vahvistaen erityisesti itä-länsisuuntaisia yhteyksiä.
- Edistetään seutuyhteistyötä raja-alueilla. Toimintaedellytyksiä kehittämällä ja resursseja tehokkaasti hyödyntämällä kaikilla tasoilla, niin Euroopassa, kansallisesti, alueellisesti kuin paikallisesti, raja-alueet voivat vaikuttaa vahvemmin Pohjoismaiden ja Euroopan integroimiseksi.
- Houkutellaan kansainvälistä korkeasti koulutettua työvoimaa esimerkiksi ulkomailla toteutettavin yhteiskampanjoin.
- Yhdenmukaistetaan pohjoismaisia normeja ja ohjeita terveen kilpailun edistämiseksi alueella.
- Tiivistetään ja kehitetään edelleen avaruusyhteistyötä.

Arktisen alueen lämpötila on viimeaikaisten tutkimusten mukaan noussut viimeisten 30 vuoden aikana neljä kertaa nopeammin kuin muualla maailmassa johtaen dramaattisia seurauksiin, kuten ikeroudan sulamiseen ja jäätiköiden kutistumiseen arktisella alueella ja sen ulkopuolella. **Arktisen alueen** yhteistyömahdollisuuksia selvitetään edelleen vuoropuhelussa kumppaneiden kanssa, ottaen huomioon alueen strateginen merkitys, ilmaston lämpenemisen, luontokadon ja saastumisen geopoliittiset vaikutukset sekä muutokset suhteissa Venäjään. Suomi ja Ruotsi tukevat Pohjois-Euroopan indopasifiseen alueeseen ja Pohjois-Amerikkaan yhdistävien, arktisen alueen kautta kulkevien televiestintäkaapeleiden käyttöönottoa maailmanlaajuisten yhteyksien, tarvittavan kriisinkestävyuden ja verkoston suuremman suorituskyvyn varmistamiseksi. Lisäksi Suomella ja Ruotsilla on arktista osaamista selvittää yhteistyössä huippuluokan tutkimusjäänmurtajan kehittämistä kestävä ja riippumattoman arktisen toiminnan varmistamiseksi, tiivistää yhteistyötä merenalaisten televiestintäkaapeleiden käyttöönoton helpottamiseksi ja vahvistaa geopoliittista läsnäoloamme alueella.

EU

Ensi vuonna Suomi ja Ruotsi juhlistavat **30-vuotista taivaltaan Euroopan unionin jäseninä**. EU-jäsenyys on ollut meille hyväksi, ja odotamme innolla yhteistyötä uuden **Euroopan komission** kanssa sekä uuden **strategisen ohjelman** toimeenpanoa.

Yhdessä turvaamme ja edistämme EU:n perustana olevia arvoja. Demokratia ja oikeusvaltioperiaate ovat yhteistyömme kulmakiviä, ja niiden vahvistamisen tarve on entisestään korostunut ulkomaisen sekaantumisen torjumiseksi ja tulevan laajentumisen onnistumisen takaamiseksi. Tähän liittyen Suomi ja Ruotsi vahvistavat yhteistyössä oikeusvaltioperiaatteeseen liittyvää EU-varojen käytön ehdollisuutta turvatakseen yhteiset arvot ja EU:n talouden vakauden.

Vapaan ja demokraattisen Euroopan puolustaminen tarkoittaa myös **Ukrainan** puolustamista. Olemme edelleen sitoutuneet varmistamaan sen, että EU avustaa Ukrainaa

taloudellisesti, poliittisesti, humanitaarisesti ja sotilaallisesti ja että Ukraina saa tarvitsemansa tuen sen edetessä kohti EU-jäsenyyttä.

Olemme vakuuttuneita tarpeesta parantaa Euroopan **kilpailukykyä** ja vahvistaa sisämarkkinoita turvataksemme vakaan ja ketterän talouden, joka on edellytys tulevaisuuden avoimelle, kriisinkestävälle ja kestäväälle Euroopalle. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää **EU:n sisämarkkinoiden** kehittämiseen tärkeimpänä keinona lisätä yksityisen sektorin investointeja ja kehitystä. Sääntelyn ja toimeenpanon parantaminen ovat tässä yhteisten pyrkimystemme keskiössä. Suomi ja Ruotsi ovat yhtä mieltä siitä, että **pääomamarkkinaunioni** on perustettava vahvistamaan EU:n kilpailukykyä ja lisäämään pääomavirtoja EU:ssa. Pääomamarkkinaunioni voi saavuttaa tavoitteensa vain, jos se perustuu avointen, kilpailukykyisten ja tehokkaiden markkinoiden periaatteille. EU:n sisäisen kaupan lisääminen ja uusien **vapaakauppasopimusten** solmiminen kolmansien maiden kanssa ovat perusta, jolle voimme rakentaa vahvempia yhteiskuntia. Kaiken edellä esitetyn osalta sitoudumme yhdessä markkinatalouden ja vapaakaupan puolustamiseen ja protektionismin vastustamiseen. Suomi ja Ruotsi pitävät myös tärkeänä, että sisämarkkinoiden vahvistamiseksi ryhdytään konkreettisiin toimiin palvelujen, tavaroiden ja ihmisten vapaan liikkuvuuden näkökulmasta sekä korostavat tarvetta hakea talouskasvua esimerkiksi digitalisaation kautta.

Suomi ja Ruotsi jatkavat yhteistyötään eri keinoin **EU:n ulkorajojen** turvaamiseksi sekä pyrkivät yhdessä löytämään ratkaisuja muuttoliikkeen välineellistämiseen liittyviin uhkiin. Tehokas ulkorajavalvonta on hallitun maahanmuuttopolitiikan keskeinen osa.

Molempien maiden hallitukset jatkavat työtään ja yhteistyötään EU:n uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen toimeenpanemiseksi. Vaikka sopimuksen myötä EU kykenee paremmin hallitsemaan muuttoliikkeen sisäisiä vaikutuksia, molempien maiden hallitukset tiedostavat, että tarvitaan myös uusia innovatiivisia lähestymistapoja puuttua entistä tehokkaammin muuttoliikkeen ulkoisiin tekijöihin. Tätä työtä on tärkeää viedä eteenpäin samanaikaisesti sopimuksen toimeenpanon valmistelun kanssa. Toimivat ja tehokkaat keinot ilman oleskeluoikeutta maassa olevien palauttamiseksi ovat keskeisessä asemassa. Molempien maiden hallitukset sopivat jatkavansa yhteistyötään palauttamiskäytäntöjen kehittämiseksi, muun muassa jakamalla kokemuksia kansallisista menettelyistä sekä yhteistyöstä EU:ssa ja asianomaisten kolmansien maiden kanssa. Kuten Pohjoismaiden ulkoministerien ja maahanmuuttoasioista vastaavien ministerien yhteisessä Euroopan komissiolle osoitetussa kirjeessä todetaan, Suomi ja Ruotsi korostavat jatkossakin tasapainoisen EU:n viisumipolitiikan tärkeyttä ottaen huomioon kaikki asiaan liittyvät intressit, mukaan lukien muuttoliike- ja turvallisuusriskit.

Molempien maiden hallitukset tiedostavat, että **rajat ylittävä rikollisuus**, kuten järjestäytyneen rikollisuuden pyörittävä huumausainekauppa, on vakava järjestelmätason uhka yhteiskunnillemme, koska se liittyy myös moniin muihin turvallisuusuhkiin. Suomi ja Ruotsi ovat myös sitoutuneet parantamaan edelleen pohjoisen raja-alueen turvallisuutta ja pitävät tervetulleena kahdenvälisiä sopimusta poliisiyhteistyöstä Tornionlaakson alueella.

Väkivaltaiset ääriliikkeet ja terrorismi ja niiden kansainväliset yhteydet ovat yhä monitahoisempia ja vaikeammin torjuttavissa. Niiden tehokas torjunta edellyttää tiivistä yhteistyötä kahdenvälisesti, Pohjoismaiden kesken ja EU:ssa.

Suomi ja Ruotsi tekevät yhteistyötä saadakseen aikaan perustavanlaatuisen näkökulman muutoksen EU:n keinoissa torjua järjestäytyneitä rikollisuutta. Teemme yhteistyötä, jotta järjestäytyneen rikollisuuden uudet muodot, kuten verkostojen laajentuminen ja kyberympäristön hyväksi käyttäminen, otetaan entistä paremmin huomioon korostaen uhrien näkökulmaa ja yhteiskunnan oikeutettua etua suojautua rikollisuudelta. Otamme myös käyttöön yhteisen lähestymistavan suhteessa digitaalisiin kanaviin, joissa rikolliset rekrytoivat nuoria, sekä edistämme lainvalvontaviranomaisten pääsyä tietoon ja salattuun viestintään. Lisäksi korostamme EU:n virastojen operatiivisen tuen ja oikeudellisen yhteistyön työkalujen merkitystä, mukaan lukien välineet, joilla edistetään takavarikointijärjestelmää ja parannetaan tietoihin pääsyä. Vaadimme kunnianhimoista uutta eurooppalaista sisäisen turvallisuuden strategiaa.

Tietoisina yhteistyön tärkeydestä vaikutusvaltamme lisäämiseksi EU:ssa, Suomi ja Ruotsi ovat tänään päättäneet järjestää puolivuositain strategisia **korkean tason EU-neuvotteluja** ennen seuraavaa EU-puheenjohtajakautta.

Puhdas siirtymä

Maailmanlaajuisten suurten ympäristöhaasteiden, ilmastonmuutoksen, luontokadon ja saastumisen, ratkaisemiseen osallistuminen ja siihen sitoutuminen myös jatkossa edellyttää kokonaisvaltaista puhdasta siirtymää niin Suomessa ja Ruotsissa kuin kansainvälisestikin. Jatkamme yhteistyötä yksityisen sektorin ja muiden sidosryhmien kanssa ympäristönäkökohtien valtavirtaistamiseksi kaikilla sektoreilla ja koko yhteiskunnassa. Suomi ja Ruotsi näkevät puhtaan siirtymän uusien työpaikkojen ja talouskasvun moottorina, ja yhdessä EU-kumppaneiden kanssa pyrimme houkuttelemaan maailmalta kumppaneita tutustumaan yritystemme tarjoamiin ratkaisuihin siirtymän nopeuttamiseksi ympäri maailmaa. Nykyiset ratkaisut voivat tukea kumppaneita nostamaan kansallisten päästövähennystavoitteidensa tavoitetasoa ennen YK:n vuoden 2025 ilmastokokousta (UNFCCC COP30).

Suomi ja Ruotsi ovat edelleen sitoutuneet Pariisin ilmastopimuksen 1,5 asteen tavoitteeseen ilmastonmuutoksen tuhoisimpien vaikutusten estämiseksi ja toteavat uudelleen, että EU:lla on keskeinen rooli globaalissa ilmastonmuutoksen torjunnassa. **Puhdasta ja digitaalista siirtymää** on merkittävästi tehostettava, jotta voimme torjua ilmastonmuutosta, saavuttaa kestävä kehitys tavoitteet maailmanlaajuisesti, turvata demokraattisen ja taloudellisen hyvinvointimme myös tulevaisuudessa sekä varmistaa maailmanlaajuinen kestävä kehitys. Suomi ja Ruotsi ovat edelleen sitoutuneet toimeenpanemaan EU:n **55-valmiuspaketin**, jotta EU olisi **ilmastoneutraali** viimeistään vuoteen 2050 mennessä. Tässä asiassa Suomi ja Ruotsi tekevät tässä tiivistä yhteistyötä molemmille tärkeiden asioiden edistämiseksi, mukaan lukien valmisteilla oleva ehdotus EU:n vuoden **2040 ilmastotavoitteeksi** ja siihen liittyvä

lainsäädäntöpaketti. Suomi ja Ruotsi korostavat, että EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteen on perustuttava parhaaseen saatavilla olevaan tieteelliseen tietoon ja painotettava tavoitteen toimeenpanon taloudellisuutta.

Suomi ja Ruotsi ovat erityisen kiinnostuneita turvaamaan kestävän metsätalouden, metsäalan ja maatalouden roolin puhtaassa siirtymässä. Kestävän **biotalouden** ja kiertobiotalouden roolia on edelleen vahvistettava, kun rakennetaan kestävää ja kilpailukykyistä EU:ta. Jatkamme ja kehitämme yhteistyötä EU-tasolla biogeenisen hiilen **talteenottoon, hyödyntämiseen ja varastointiin** perustuvien ratkaisujen kehittämiseksi.

Molempien maiden hallitukset tiedostavat turvallisen **ydinenergian** merkityksen, jotta voidaan turvata pitkän aikavälin ja riittävä sähköntuotantokapasiteetti, jolla voidaan vastata kasvavaan fossiilittoman sähkön, lämmityksen, teollisuusenergian ja vedyn kysyntään. Suomi ja Ruotsi korostavat tarvetta tehdä kahdenvälistä ja EU-tason yhteistyötä, jolla luodaan edellytyksiä uusille investoinneille ja **pienien modulaaristen ydinreaktoreiden** kehittämiselle. Suomi ja Ruotsi tiivistävät kansallisten sääntelyviranomaisten yhteistyötä ja edistävät edelleen teknologianeutraalin lähestymistavan sisällyttämistä fossiilittomia energialähteitä koskevaan EU:n lainsäädäntöön.

Kiertotalouden edistäminen ja ympäristön kannalta kestävällä tavalla tuotettujen **kriittisten raaka-aineiden** saatavuuden turvaaminen on strategisesti tärkeää, kun pyrimme vastaamaan nyky-yhteiskunnan tarpeisiin. Meidän on vähennettävä haitallisia riippuvuuksia lisäämällä maidemme välistä yhteistyötä ja tehostettava tuotantoamme yksinkertaistamalla lupaprosesseja. Yhdessä olemme parhaita globaalien puhtaan ja digitaalisen siirtymän kumppaneita, mukaan lukien kestävien arvoketjujen rakentaminen esimerkiksi akkuteollisuudessa.

Turvallisuus, puolustus ja siviilivalmius

Suomen ja Ruotsin välinen puolustusyhteistyö on molemmille maille niiden mittavin kahdenvälinen yhteistyö, ja yhteistyö tiivistyy entisestään **Nato-jäsenyytemme** myötä. Suomi ja Ruotsi jatkavat yhteistyötään liittokunnan pelotteen ja puolustuksen sekä yhteiskuntiemme kriisinkestävyyden ja kriisivalmiuden vahvistamiseksi. Panostamme joukkoihimme ja suorituskykyihimme, jotta olemme valmiita puolustamaan liittokuntaamme monissa toimintaympäristöissä varmistaaksemme turvallisuuden alueellamme ja sen ulkopuolella. Olemme sitoutuneet Natossa sovittuun puolustusmenojen kahden prosentin vähimmäistavoitteeseen. Yhteisenä tavoitteena on, että Naton puolustussuunnittelu ja joukkorakenteet tukevat Pohjois-Euroopan turvallisuutta Itämereltä arktiselle alueelle. Puolustussuunnittelussa otetaan huomioon Itämeren merkitys tärkeiden liikenne-, televiestintä- ja sähköyhteyksien turvaamisessa. Suomen, Ruotsin ja Norjan väliset liikenneyhteydet on turvattava, koska niin edistetään turvallisuutta, kauppaa ja huoltovarmuutta. Suomi ja Ruotsi edistävät yhdessä sotilaallista liikkuvuutta EU:ssa.

Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys on vahvistanut transatlanttisia yhteyksiämme. Suomen ja Ruotsin solmimat puolustusyhteistyösopimukset Yhdysvaltojen kanssa ovat merkittävästi vahvistaneet alueemme turvallisuutta. Suomi ja Ruotsi ovat yhdessä sitoutuneet tiivistämään transatlanttisia yhteyksiä.

Liittolaisina, EU:n jäsenenä ja yksittäisinä kansakuntina Suomi ja Ruotsi ovat vahvasti sitoutuneet tukemaan **Ukrainaa**. Pyrimme määrätietoisesti antamaan Ukrainalle välitöntä ja pitkäaikaista tukea Ukrainan voiton turvaamiseksi. Tämä näkyy kahdenvälisissä turvallisuusyhteistyösopimuksissa, jotka Suomi ja Ruotsi ovat solmineet Ukrainan kanssa. Euroopan, euroatlanttisen alueen ja koko maailman turvallisuudelle on ratkaisevan tärkeää, että Ukraina onnistuu puolustamaan suvereniteettiaan ja alueellista koskemattomuuttaan. Suomi ja Ruotsi ovat myös sitoutuneet tukemaan Ukrainaa sen jälleenrakentamisessa. Molemmat maat ovat myöskin tyytyväisiä Ukrainan kokemuksiin liittyvien parhaiden käytäntöjen ja kokemusten vaihtoon.

Ottaen huomioon lähialueemme vallitseva turvallisuustilanne sekä useat EU:n, Naton ja Nordefcon puitteissa toteutetut puolustusteollisuuteen liittyvät toimet, molemmat maat näkevät tarpeelliseksi täydentää näitä toimia ja hyödyntää niitä kahdenvälisen yhteistyön keinoin edistääkseen innovatiivista, vankkaa ja kriisinkestävää puolustusteollisuuden tuotantokapasiteettia ja **kilpailukykyistä puolustusteollisuutta**, joka pystyy toimittamaan suorituskyvyt, joita tarvitsemme toimiaksemme nopeasti muuttuvassa monitoimintaympäristössä. Suomi ja Ruotsi tunnistavat tarpeen lisätä puolustusteollisuuden mahdollisuuksia saada yksityistä rahoitusta sekä poistaa mahdollisia esteitä. On selvitettävä, voisivatko Pohjoismaiden investointipankin (NIB) ja Euroopan investointipankin (EIP) kaltaiset rahoituslaitokset investoida muuhunkin puolustukseen liittyvään toimintaan kuin kaksikäyttötuotteisiin, ottaen huomioon toimien vaikutukset rahoituslaitosten riskiprofiiliin sekä laitosten rahoituspohjan turvaaminen. On tärkeää, että alalla on mahdollisuus kasvaa niin, että se voi vastata kansallisten ja kansainvälisten puolustusrakenteidemme tarpeisiin ja erityisesti **Ukrainan** tarpeisiin sen puolustautuessa Venäjän hyökkäyssotaa vastaan.

Molemmat maat pitävät välttämättömänä tärkeänä tehostaa väestönsuojelua, siviilivalmiutta ja kriisinhallintayhteistyötä kohtaamiimme kehittyviin haasteisiin vastaamiseksi kaikki uhat ja **koko yhteiskunnan kattavaan lähestymistapaan** perustuen sekä pitävät tervetulleena saumatonta ja yhä tiiviimpää siviili- ja sotilasviranomaisten yhteistyötä, mukaan lukien rajat ylittäviin joukkoevakuointeihin varautuminen. Tähän liittyen voidaan järjestää yhteisiä harjoituksia, joilla vahvistetaan operatiivista valmiutta ja koordinoitua joukkoevakuointiskenaarioissa. Varautuminen edellyttää myös tavallisten kansalaisten tietoisuutta ja sitoutumista. Pyrimme yhdessä ylläpitämään väestöjemme vahvaa maanpuolustustahtoa.

Suomi ja Ruotsi tiedostavat kriisinkestävän elintarvikejärjestelmän – mukaan lukien kilpailukykyiset ja kriisinkestävät maatalous-, kalastus- ja vesiviljelyalat – tärkeyden koko

EU:ssa, jotta varmistetaan alueellinen ja paikallinen ruokaturva, luja elintarvikeketju ja ympäristönsuojelu.

Pidämme myönteisenä presidentti Niinistön raporttia EU:n siviili- ja puolustusvalmiudesta. Suomi ja Ruotsi jatkavat yhteistyötään aloitteissa, joilla lisätään omien yhteiskuntiemme sekä liittolaistemme ja kumppaneidemme yhteiskuntien kriisinkestävyttä ja varautumista.

Suomi ja Ruotsi aikovat suunnitella pelastustoimintaa yhdessä parantaakseen siviiliväestön suojelun edellytyksiä vakavien kriisien aikana ja viime kädessä sodan aikana. Vastaavasti myös huoltovarmuusyhteistyötä vahvistetaan. Suomi ja Ruotsi aikovat käynnistää yhteisen suunnittelun valmistelun huoltovarmuuden alalla. Valmistelun yhteydessä arvioidaan uudelleen Suomen ja Ruotsin välillä Århusissa 10. marraskuuta 1992 tehtyä taloudellisista yhteistyötä kansainvälisissä kriisitilanteissa koskevaa sopimusta (ns. huoltovarmuussopimus). Sotilaallisen huoltovarmuuden osalta yhteistyö perustuu 9. huhtikuuta 2019 tehtyyn pohjoismaista puolustusmateriaaliyhteistyötä koskevan sopimuksen huoltovarmuusliitteeseen.

Tältä osin pidämme myönteisenä Suomen ja Ruotsin välisen pelastustoiminnan ja huoltovarmuuden vahvistamista koskevan **aiesopimuksen** allekirjoittamista.

Itämeren alue

Suomi ja Ruotsi ovat yhdessä sitoutuneet **Itämeren ja Itämeren alueen** turvallisuuteen ja kestävyteen. Vaikka paheksomme lähialueemme turvallisuustilanteen heikkenemistä, pidämme myönteisenä tiiviimpää alueellista ja muuta yhteistyötä demokraattisten Itämeren alueen valtioiden kesken. Korostamme alueemme kriisinkestävyden, varautumisen ja kriisivasteen vahvistamisen tärkeyttä.

Teemme yhteistyötä **hybridiuhkien** torjumiseksi, oli sitten kyse muuttoliikkeen välineellistämisestä, kybervaikuttamisesta, disinformaatiosta tai kriittisen infrastruktuurin häiritsemisestä. Suomi ja Ruotsi tekevät yhteistyötä vastatakseen Venäjän yhteiskuntiamme ja instituutioitamme vastaan kohdistamiin vaikuttamis- ja horjutusyrityksiin. Maidemme hallitukset tekevät tiivistä yhteistyötä näiden uhkien havaitsemiseksi ja analysoimiseksi. Tehostamme viranomaisyhteistyötämme, jotta vastaisimme uhkiin vaikuttavasti.

Suomi ja Ruotsi jatkavat kahdenvälisen lainvalvontaviranomaisyhteistyön kehittämistä merenkulun turvallisuuden alalla. Yhteiset harjoitukset, yhteinen koulutus ja koordinoitut merivalvontatoimet sekä laaja tiedonvaihto edistävät konkreettisesti turvallisemman Itämeren alueen rakentamista.

Kriittisen infrastruktuurin turvallisuus ja kriisinkestävyys ovat yhteiskunnillemme ajankohtainen kysymys, kuten viimeaikaiset tapahtumat ovat osoittaneet. Suomen ja Ruotsin yhteistyö on keskeisessä asemassa merenalaisen infrastruktuurin turvaamiseksi, mukaan lukien varautuminen, kriisinkestävyys, elpyminen ja ennaltaehkäisy.

Suomi ja Ruotsi pitävät tarpeellisena jatkaa tiivistä yhteistyötä Itämeren alueella ja sen ulkopuolella **jäänmurtolaivastojen** uudistamiseksi ja operatiivisen koordinoinnin varmistamiseksi ottaen huomioon jäänmurtajien kasvava strateginen merkitys.

Suomen ja Ruotsin toimivaltaiset viranomaiset perustavat yhteisen työryhmän, jonka tehtävänä on selvittää ja tunnistaa yhteisiä etuja ja hyötyjä.

Itämeren alueen **ympäristön** vuoksi maidemme on jatkettava kahdenvälistä ja alueellista yhteistyötä varmistaaksemme, että luontoa suojellaan ja luonnon monimuotoisuutta varjellaan sekä torjuaksemme ympäristöuhkia, kuten rehevöitymistä ja muuta ympäristön saastumista, mukaan lukien muovisaastumista. Venäjän öljyä kuljettava varjolaivasto on myös merkittävä uhka Itämeren alueen meriympäristölle ja edellyttää päättäväisiä yhteisiä toimia. Itämeri on Suomen ja Ruotsin yhteinen koti. Luonnonvarojen, kuten kalakantojen, kestävän hyödyntämisen varmistaminen on yhteinen tavoitteemme ja keskeinen keino maidemme menestyksen varmistamiseksi jatkossakin.

Tutkimus- ja innovaatiotoiminta

Suomella ja Ruotsilla on pitkät perinteet yhteistyöstä ja vaihtotoiminnasta korkeakoulutuksen ja tutkimuksen aloilla. Joka vuoksi useat sadat opiskelijat hyödyntävät mahdollisuutta muuttaa toiseen maahan opiskelemaan, esim. Erasmus+ ja Nordplus Korkeakoulutus -vaihto-ohjelmien kautta. Molemmat maat tekevät tutkimusyhteistyötä kahdenvälisesti, EU:n TKI-puiteohjelman kautta sekä Pohjoismaiden kesken muun muassa Nordforsk -ohjelman kautta. Molemmille maille on tärkeää, että tiede on vapaata ja avointa, jotta varmistetaan huippuosaaminen ja tuotetaan uutta tietoa Pohjolan strategisesti tärkeillä aloilla. Ruotsin ja Suomen yhteistyö voi edistää tutkimus- ja kehitystoimintaa tutkijoiden liikkuvuuden ja tutkimusinfrastruktuurin tehokkaan käytön kautta.

Laadukas koulutus vahvistaa yhteiskunnan kriisinkestävyttä ja luo perustan kestävälle talouskasvulle. Osaavan työvoiman saatavuus edellyttää koulutukseen panostamista sekä opiskelijoiden liikkuvuuden edistämistä erityisesti Pohjoismaissa.

Suomen ja Ruotsin **tutkimus- ja kehitysyhteistyö** kilpailukyvyyn parantamiseksi, puhtaan ja digitaalisen siirtymän vauhdittamiseksi ja **innovaatioedellytysten** parantamiseksi on käynnissä ja sitä kehitetään edelleen. EU:n uuden tutkimus- ja innovaatio-ohjelman yhteydessä haluamme edistää yhteisiä etujamme esimerkiksi **tekoälyn ja sen edellyttämän suurteholaskentainfrastruktuurin, puolijohhteiden, 5G/6G-tekniikan ja biotekniikan** aloilla.

Suomessa ja Ruotsissa on maailman johtavia yrityksiä digitaalisen infrastruktuurin alalla. Yhteiskuntiemme kriittisten toimintojen digitalisoituessa, tiedostamme, että hallitusten perustavanlaatuinen etu on valita turvallisia ja luotettuja ratkaisuja. Molemmat maat ovat myös biotekniikan edelläkävijöitä. Jatkamme seuraavan sukupolven langattoman 5G/6G-

teknologian ja bioteknologian tutkimuksen edistämistä Euroopan unionissa ja maailmanlaajuisesti.

Sekä Suomen että Ruotsin rahoitus tutkimus- ja kehitystoimintaan ylittää EU:n asettaman 3 prosentin bkt-osuuden vähimmäistavoitteen. Rahoitamme tutkimus- ja kehitystoimintaa, koska oma kilpailukykyämme ja EU:n kilpailukyky ovat riippuvaisia siitä. Molempien maiden hallitukset jatkavat korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten välisen yhteistyön edistämistä tavoitteenaan lisätä Suomen ja Ruotsin yhteistä tutkimustoimintaa ja tukea tasokasta tutkimusta molemmissa maissa. Maiden hallitukset pyrkivät vahvistamaan soveltuvin osin keskustelua yhteisistä asioista EU:n tasolla.

Lasten ja nuorten hyvinvointi

Molempien maiden hallitukset ovat huolissaan ruutuajan nopeasta kasvusta ja sen vaikutuksista lasten ja nuorten terveyteen. Digitaalisten laitteiden kriittömään käyttöön kouluissa ja vapaa-ajalla on puututtava. Tämä koskee myös mahdollisesti haitallisia sisältöjä, joita lapset ja nuoret kuluttavat verkossa erityisesti eri sosiaalisen median alustoilla. Meidän on tiedostettava digitaalisten riippuvuuksien kasvun kielteiset seuraukset, mutta samalla meidän on mietittävä, miten nuorten digitietoisuutta ja -osaamista voitaisiin vahvistaa. Sitoudumme tarttumaan näihin haasteisiin yhdessä, muun muassa vaihtamalla kokemuksia ja parhaita käytäntöjä kahdenvälisesti, Pohjoismaiden kesken ja EU:ssa.

Kulttuuri ja matkailu

Suomea ja Ruotsia yhdistää historia, kielet, maantiede ja **kansojemme** väliset siteet. Yhteistä kulttuuriperintöämme ovat rakennukset, taideteokset, musiikki ja kirjallisuus sekä aineeton kulttuuriperintö. Tiedostamme kulttuuriyhteistyömme mahdollisuudet ja merkityksen sekä vapaan ja elinvoimaisen kulttuurielämän keskeisen roolin yhteiskunnan kriisinkestävyiden ja demokratian säilyttämiseksi. Vahvistamme maidemme välisten kulttuurisiteiden säilyttämisen ja kehittämisen tärkeyden.

Kulttuurin ja kulttuuripalveluiden digitoinnin edistämiseksi on parannettava kulttuurilaitosten digitaalista infrastruktuuria ja henkilöstön riittävää digitaalisen siirtymän osaamista. Lisäksi kulttuurialan digitalisaatiota tulee kehittää ottaen huomioon muun muassa kestävä kehitys ja laajempi yhteiskunnallinen kehitys. Molemmat maat hyötyisivät siitä, että nämä laajemmat asiat valmisteltaisiin pohjoismaisessa yhteistyössä.

Tunnustamme myös molempien maiden kulttuurialan ja luovien alojen vahvuuden ja merkityksen kulttuurielämälle, talouskasvulle ja innovaatiotoiminnalle.

Suomalais-ruotsalaisen kulttuurirahaston tavoitteena on edelleen vahvistaa Suomen ja Ruotsin välisiä kulttuurisuhteita lisäämällä tietoisuutta maidemme kulttuurista, taloudesta ja ihmisistä ja edistämällä näiden välisiä yhteyksiä. Yhdessä Hanasaaren kanssa rahasto on perustanut kahdenvälisen kriisialoitteen, jonka tavoitteena on lisätä kykyämme ehkäistä yhteiskunnan

turvallisuuteen vaikuttavien kriisien syntyminen tulevaisuudessa sekä valmiutta reagoida niihin. Suomen Tukholman-instituutti ja Hanasaaren kulttuurikeskus Helsingissä ovat tärkeässä asemassa maiden välisen yhteisöllisyyden kehittämisessä. Tätä yhteistyötä on tärkeää jatkaa ja kehittää.

Tiedostamme matkailulinkeinnon merkityksen palveluvientialana ja eritoten alueellisesti merkittävänä elinkeinona molemmissa maissa. Pohjoismaisen yhteistyön ja EU:n Itämeri-strategian puitteissa on mielestämme mahdollisuuksia edistää yhdessä matkailua houkuttelemalla matkailijoita kaikkialta maailmasta kokemaan kauniit maamme, joilla on niin paljon annettavaa. On tärkeää edistää sosiaalisesti, kulttuurisesti, ympäristöllisesti ja taloudellisesti kestävä matkailua.